

YAŞLANAN KITA AVRUPA ALMANYA NEREYE GİDİYOR?

Yard.Doç.Dr. Gürsel GÜR*
Anadolu Üniversitesi
İletişim Bilimleri Fakültesi

ABSTRACT

ÖZET

* Yrd.Doç.Dr.Gürsel GÜR. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi.

1. GİRİŞ

60'lı yıllarda Batı Avrupa'nın nüfus yetersizliğinden kaynaklanan işgücü açığının kapatılması için başta Türkiye olmak üzere farklı ülkelerden işgücü ithal edilmiştir. Bu ülkelerden Almanya 1955 yılında ilk olarak İtalya'yla işgücü antlaşması imzalamıştır. Daha sonra sırasıyla 1960'ta Yunanistan ve İspanya, 1961'de Türkiye, 1963'te Fas, 1964'de Portekiz, 1965'te Tunus, 1968 yılında Yugoslavya ile benzeri anlaşmalar yapılmıştır¹.

İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da büyük sorun olan nüfus yetersizliği, günümüzde de yine bir tehdit oluşturmaktadır. Avrupa Birliği'nin (AB) nüfusu, bu yılın başında 376,4 milyon olarak tahmin edilmiştir. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat)'ın yapmış olduğu çalışmaya göre Birliğe üye ülkelerde 2000 yılında gerçekleşen 266 bin kişilik doğal nüfus artışı İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en düşük artış olarak gösterilmektedir. Üye ülkelerde ölüm oranlarının sabit seyretmesine karşın, doğum oranlarında sürekli bir azalma saptanmıştır. 2000 yılında gerçekleşen bir milyonluk nüfus artışının temel nedeni ise 717 bin insanın üye ülkelere göç etmiş olmasıdır².

Birleşmiş Milletler (BM) Göç Bölümünün 2000 yılı için hazırlamış olduğu araştırma raporuna göre; halen dünya nüfusunun yüzde 13'ünü oluşturan Avrupa kıtasının, 2050 yılında sadece yüzde 5'ini oluşturacağı öngörüsünde bulunmaktadır. Bu öngörü ile birliğe üye ülkelerin nüfusu da 311 milyona düşecektir. Ayrıca Avrupa'daki istihdam edilen insan sayısındaki nüfus piramidinde günümüz dengesinin korunabilmesi için örnek olarak gösterilen ülkelerden İtalya her yıl 350 bin göçmene, Almanya ise her yıl 500 bin yeni yabancı iş gücüne kapılarını açmak zorunda kalacaktır³.

Bu sorun sadece Almanya ve İtalya için söz konusu olmayıp, yaşlanan kıta Avrupa'nın tüm sanayi ülkelerini de tehdit etmektedir. Halen mevcut olan gerek istihdamda gerekse de sosyal güvenlik sistemindeki statükonun korunabilmesi için gelecek elli yıl içerisinde en az 79 milyon insanın bu ülkelere göç etmesi gerekmektedir⁴.

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin İçişleri Bakanlarının 2000 yılı Ağustos ayında Marsilya'da yapmış oldukları toplantı da, ülkelerinin yeni işgücüne muhtaç oldukları belirtilmiştir. Yeni yabancı iş gücü kabulüne 2001 yılı başı itibari ile başlamamaları halinde 2050 yılından itibaren sosyal güvenlik sistemlerinin çökeceği vurgulanmıştır. 2050 yılında Almanya, İtalya ve Fransa'da emekli nüfus ile, çalışan nüfus sayısının aynı seviyeye ulaşması sonu-

1 Rainer Geissler. Etnische Minderheiten in: Informationen zur politischen Bildung - Sozialer Wandel in Deutschland 4. Quartal.Nr 269/2000.s.31.

2 Eurostat Statistics in Focus. (2000). Luxembourg. Avrupa Birliği (AB)'ne göç ve Göçmen politikaları için bkz.Alfredo Maerker.Zuwanderungspolitik in der Europäischen Union.İn: Aus Politik und Zeitgeschichte.B8/2001.s.3-10.

3 Das Parlament Nr.12.17.3.2000. Einwanderer sollen die geringe Bevölkerungszahl der Industrienationen ausgleichen

4 Die Welt.31.07.2000.Bundesregierung vergibt erste Green card.

cunda, emeklilik sistemlerinin çalışmaz hale gelecek olması ciddi bir tehlike olarak belirtilmiştir⁵.

Ayrıca Avrupa Birliği (AB) komisyonunda şimdiden alarm sirenterini çalmaya başlamıştır. Birliğe üye ülkelerde 2003 yılına kadar sadece bilgi teknolojisi ve telekomünikasyon sektörlerinde 3.8 milyon insan iş gücüne ihtiyaç duyulacağı, bu karşılanamadığı halde, eksik istihdamın faturasının 750 milyar marka (358 milyar ECU) erişeceği tahmin edilmektedir⁶.

Uluslararası Çalışma örgütü (İLO) 2000 yılı için düzenlemiş olduğu araştırma raporunda ise, 30 yıl sonra Almanya'nın İtalya'dan sonra dünyanın en yaşlı nüfusuna sahip olacağı öngörüsünde bulunmaktadır. Böylece Almanya'nın halen 82 milyon olan nüfusunun yüzde 37.7'sini 60 yaş üstü yaş grubu oluşturacaktır. Halen Almanya'da yaşayan nüfusun yüzde 21.6'sı 60 yaşın üstündedir⁷.

2. ALMANYA NEREYE GİDİYOR?

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde yaşayan 371 milyon insanın 19.8 milyonu yabancı bir ülkenin pasaportunu taşımaktadır. Yurt dışındaki 3.5 milyon Türkün de yaklaşık üç milyonu yine bu ülkelerde yaşamaktadır.

Almanya genelinde yaşayan 7.4 milyon yabancı, ülke nüfusunun yüzde 9'unu oluşturmaktadır. Yabancıların dört milyonu sekiz yıldan fazla, üç milyonu ise on beş yılı aşkın bir zamandır bu ülkede yasal olarak ikamet etmektedir. Türkler ise Almanya'da yaşayan yabancıların yüzde 29'unu oluşturmaktadır.

Yabancıların dört milyonu, sekiz yıldan, üç milyonu ise on beş yıldan fazla bir zamandan beri yasal olarak bu ülkede ikamet etmektedir. Ayrıca Almanya'da her yıl yüz binin üzerinde yabancı çocuk dünyaya gelmektedir. Almanya'da yaşayan 7,4 milyon yabancıların yaklaşık 2.2 milyonunu Türkler oluşturmaktadır⁸.

5 Die Welt.30.08.2000 Innenminister der EU uneins über Zuwanderung.

6 Die Woche.24.03.2000.Das Boot wird leerer. Noch mehr inder braucht das Land.

7 Der Spiegel.21.06.2000.Deutsche bald zweitaelteste Bevölkerung der Welt.

8 Die Zeit.14.1.1999. Doppelt hält besser.

Almanya'da Yaşayan Yabancıların Ülkelere Göre Dağılımı (1998)

Ülke	Sayı	Yüzde %
Türkiye	2.107.426	28,6
Yugoslavya	721.029	9,8
İtalya	607.868	8,3
Yunanistan	363.202	4,9
Polonya	283.312	3,8
Bosna-Hersek	281.380	3,8
Hırvatistan	206.554	2,8
Avusturya	185.076	2,5
Portekiz	132.314	1,8
İspanya	131.636	1,8
AB Ülkeleri Toplam	1.850.032	25,1
Diğer Avrupa	4.154.661	56,4
Avrupa toplam	6.004.693	81,5
Avrupa Dışı Ülkeler	1.361.140	18,5
TOPLAM	7.365.833	100

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

Yıllarca Almanya'da yoğun biçimde "Bu tekne doldu" , "Almanya'nın göç konusunda artık tahammül sınırı aşılmıştır" sloganları ile populist politikalar uygulanmıştır. Alman politikacılarının bir bölümü ise, yabancı düşmanlığını ve her geçen gün artan saldırıları, ülkeleri için ciddi bir tehlike olarak görmektedirler. Bu politikacılar, yabancıların ülkelerine girişini sınırlamak ya da haklarını kısıtlı tutmakla önlem alınabileceği görüşündedirler.

Politikacıların bu dar açılı bakışlarına karşın Demograflar tarafından yapılan bilimsel araştırmalarda, Almanya'nın gelecekteki nüfus yapısına ilişkin felaket senaryoları çizilmektedir. Nüfus piramidinin tersine dönmesi; genç nüfusun ve doğumların azalması ve genç nüfus sayısındaki azalmaya karşın, ortalama insan ömrünün sürekli uzaması, yaşlı insan sayısının sürekli artması, bu felaketin başlıca nedenleri olarak gösterilmektedir⁹.

Federal Almanya Çalışma ve Meslek Araştırması Enstitüsü'nün yapmış olduğu araştırmada ise, eksik istihdamın, az doğumun ve yaşlı insanların sayısının sürekli artmasının ciddi sonuçlar doğuracağı belirtilmiştir. Alman-

⁹ Der Spiegel.Nr.35.1999 der Kinder-Crash.

ya'nın yeni iş gücüne ivedi olarak kapısını açmadığı takdirde, 2040 yılında şuan istihdam edilen 41 milyon işgücünün 24 milyona düşeceği ve şimdi çalışan yedi kişi iki emekliyi karşılarken, kırk yıl sonra üç çalışanın iki emekliyi karşılamak zorunda kalacağı belirtilmiştir¹⁰.

Kuzey Ren Vestfalya Ekonomi Araştırma Enstitüsünün yapmış olduğu araştırmada; devletin yabancılar için yıllık harcamasının 70 milyar mark olmasına karşın, yabancıların sadece vermiş oldukları vergi tutarının 100 milyar marklık Alman ekonomisine katkısı olduğu saptanmıştır. Ayrıca yabancıların istihdam edildikleri işlerin pek çoğunun Alman işgücü tarafından yapılmayacağı belirtilmiştir.

Ekonomisi Hof bu verilerin daha da ötesine giderek Almanya'nın nüfus yapısındaki olumsuz gelişmeyi engellemek için her yıl 300-400 bin göçmene ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca yabancı göçmenlerin büyük bir kısmının yaşlarının 25 ile 45 yaş arası olmaları ve Almanlara göre istihdam edilmekte daha fazla istekli bulunmaları çalışma hayatını olumlu etkilemektedir.

Demograflar tarafından yapılan araştırmalarda, Almanya'nın nüfus yapısı için felaket senaryoları üretilmektedir; nüfus piramidinin tersine dönmesi, yaşlı insan sayısının sürekli artması, genç nüfusun ve doğumların azalması ve genç nüfus sayısındaki azalmaya karşın, ortalama insan ömrünün sürekli uzaması bu felaketin başlıca nedenleri olarak gösterilmektedir.

Araştırmalara göre Almanya'nın nüfusu 2020 yılında 81.5 milyondan 73 milyona, 2050 yılında ise 38.9 milyona ve yüzyıl sonunda da sadece 19.9 milyon olacağı öngörülmektedir.

Almanya'daki Türk nüfusu dinamik bir yapıya sahiptir ve sürekli bir artış göstermektedir. Alman Federal İstatistik Dairesinin verilerine göre 702 bin genç Türk 18 yaşı altındadır, 790 bin Türk ise 18-35 yaş grubunu teşkil etmektedir.

¹⁰ Die Woche.24.03.2000.Das Boot wird leerer.Noch mehr inder braucht das land.

Almanya'da Yabancılar ve Türklerde Yıllar itibariyle Nüfus Gelişimi ve Oranları (1998)

Yıllar	Yabancı Toplam	Türkler Toplam	Türklerin Oranı (%)	Yabancı Toplam Oranı (%)
1961	686.200	2.700	0,4	1,2
1970	2.97.6497	469.200	15,8	4,9
1975	4.08.9594	1.077.100	26,3	6,6
1980	4.453.308	1.462.400	32,8	7,2
1985	4.3789.42	1.400.400	32,0	7,2
1990	5.342.532	1.694.649	31,7	8,4
1992	9.495.792	1.854.945	28,6	8,0
1994	6.990.510	1.965.577	28,1	8,6
1995	7.173.866	2.014.311	28,1	8,8
1996	7.314.046	2.049.060	28,0	8,9
1998	7.365.833	2.107.426	28,6	8,9

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

3. ALMANYA'DAKİ TÜRKLERİN EKONOMİK GÜCÜ

Federal Almanya ile Türkiye arasında 30.10.1961 de imzalanan "İşçi Mübadele Antlaşması" ile resmîyet kazanan Türk dış göç olgusu başlamıştır. Yabancılar içinde en büyük göçmen topluluğunu oluşturan Türkler, göçün kırk birinci yılına gelindiğinde bir yandan Türkiye ekonomisine döviz transferiyle, Türkiye'nin ödemeler dengesine ve işsizlik sorunu üzerinde olumlu etkileri olurken, diğer yandan Federal Almanya'nın ekonomik hayatına önemli katkılar sağlamaktadır.

Federal hükümetin 1974'de çıkarttığı "Aile Birleşimine İmkan tanıyan Düzenleme" ile Türk işçilerinin eşlerini ve on sekiz yaşını geçmemiş çocuklarını Almanya'ya getirmeleriyle geri dönüş planlarını erteleyen Türkler orada artık kalıcı olmuşlardır. Homojen bir yapıya sahip olan Türk toplumu özellikle ikinci ve üçüncü kuşakların yetişmesiyle, değişen yaşam biçimi, tüketim alışkanlıkları, eğitimleri ve yapmış oldukları meslek seçimi tercihleriyle heterojen bir grup haline dönüşmüşlerdir.

Batı Avrupa'daki Türklerin varlığı, özellikle Federal Almanya'da yeni bir kimlik kazanmıştır. 41 yıllık göç tarihi aynı zamanda Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşları için de bir değişim süreci olmuştur; Almanya da ki 41 yıllık Türk göç olgusu gözden geçirildiğinde bu süreç içinde 60'lı yılların başında Avrupa'nın işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla yurtlarından ko-

pan o yılların "En Alttakileri" şimdi "Boğaziçi Patronları" olarak alman medyasında sık sık gündeme gelmeye başladılar¹¹.

Merkezi Almanya'nın Essen şehrinde olan Türkiye Araştırmaları Merkezi'nin (TAM) istatistiklerine¹² bakıldığı zaman Almanya'da yaşayan ve kendi iş yerlerinde çalışan ve hatta Alman çalıştıran Türklerin sayısının son yıllarda hızla arttığını görüyoruz.

Almanya'daki Türk Girişimcilerin Ekonomik Gücü

	1995	1996	1997	1998	2000
Sayı (1000)	40.500	42000	47000	51000	55200
Yatırım (Milyar DM)	8,3	8,9	9,5	11,1	12,4
Ciro (milyar DM)	34	36	41,4	46,1	46,1
İstihdam (1000)	168,000	186,000	206000	265000	293000

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

1990 yılından buyana Türk işyerlerinin sayısında %42.2 artış olmuştur. 2000 verilerine göre Avrupa'da Türklerin 62 bini kendi iş yerlerini kurmuşlardır. Almanya'da Türk serbest girişimcilerin sayısı 55 bine ulaşmıştır. Federal Almanya'daki Türk girişimcilerinin sayısının 2010 yılına kadar 100 bine ulaşacağı, 650 bin insana, istihdam sağlayacakları ve cirolarının 192 milyar marka ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu girişimcilerin aralarında Almanların da bulunduğu 293 bin insana istihdam sağlamaktadır. Bunun dışında Almanya'da her yıl 2.200 Türk kendi işini kurmaktadır.

Çalışan Türkler arasında girişimcilerin oranı % 5,6 olup bu girişimcilerin yatırımları 12,4 milyar marka, toplam ciroları ise 46,1 milyar marka ulaşmıştır. Ayrıca Almanya'daki 2 milyon Türk'ün tasarrufları 90 milyar mark olduğu tahmin edilmektedir. Türk işadamlarının yaratmış oldukları istihdam, katma değer, ödedikleri sosyal ödenek ve vergiler de Alman ekonomisi içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Avrupa'daki Türkler, doksan bir farklı sektörde hizmet vermektedirler. Almanya'da 70'li yıllarda Türklerin %85'i işçiyken, bugün sadece % 29'u işçi statüsündedir. Türklerin kişi başına düşen milli gelirleri de Almanya ortalaması

11 Focus.Nr.23.1997 mein Boss vom Bosphoros.

12 Ayrıntılı bilgi için Bkz: ATİAD: Almanyadaki Türk Girişimciliği, Grünmeyer Güç.Düsseldorf.1997.Avrupa Birliği Ülkelerinde Çalışan Türklerin Ekonomik Gücü: Türkiye Araştırmalar Merkezi.

Essen.1998.

FAZ.22.4.1997. türken investieren lieber hier als in der Türkei.

sına yaklaşmıştır. Almanya'da kişi başına düşen gelir 42.6 bin mark iken, Türklerinki 33,7 bin mark dolaylarındadır. Yine burada yaşayan Türklerin gayri safi milli hasılası 69 milyar marktır. Türk nüfusun Almanya gayri safi milli hasılasına katkısı % 2'yi teşkil etmektedir. Bu rakama Türkiye'nin gayri safi milli hasılasının beşte biridir.

4. ALMANYA İRKÇILIĞA TESLİMİN EŞİĞİNDE

Sadece Eski Doğu Almanya topraklarıyla sınırlı kalmayan ırkçılık ve yabancı düşmanlığı, Almanya'da giderek güçleniyor. Bunun sonucunda şiddet eylemlerinde büyük bir artış görülmektedir. Almanya'nın değişik yerlerinde neredeyse her gün meydana gelen Neonazi saldırılar, artık günlük yaşamın alışıla gelmiş bir parçası haline gelmiştir.

Doğu-Batı birleşme sonrası ortaya çıkan toplumsal ve ekonomik sorunlar hala çözülememiştir. İşsizlik en büyük sorundur. Yabancılar ise bu sorunun "günah keçileri" olarak aşırı milliyetçi radikal partiler tarafından topluma sunulmaktadır.

Berlin duvarının yıkılmasından bu yana 10 yılı aşkın bir zaman geçmesine rağmen yeni utanç duvarları kafalara örülmüştür. Bu nazizm duvarları sinsisi sinsisi hep yaşamıştır. İrkçılık ve yabancı düşmanlığı ile beslenen radikal sağcıların 2000 yılı içerisinde işlemiş oldukları 10.260 suç da bunun açıkça yansımasıdır.

Almanya'da yabancı düşmanlığı Türk düşmanlığı olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda Solingen dumanları halen tütmektedir. II. Dünya savaşı sonrası sürekli kendisiyle hesaplaşan Almanya, bu seferde, bazı siyasilerin ve onların yandaşlarının "en iyi yabancı ülkesine geri giden yabancıdır" sloganlarıyla doğu batı birleşmesiyle birlikte başlayan sancılı dönemi sürdürmektedir.

Sonuç

Sosyal Demokratlardan (SPD) ve Yeşillerden (Grünen) oluşan alman hükümeti 1 Ağustos 2000 tarihinden itibaren bilgi teknolojisi alanında çalıştırılmak üzere aşamalı olarak yüzbin yabancı bilgisayar uzmanı istihdam etmek üzere "greencard" uygulamasının yasal hazırlıklarını muhalefetteki Hıristiyan Demokratların tepki ve protestolarına karşın hazırlamış ve yaşama geçirmiştir. Böylece "Higt-Tech-Gastarbeiter" misafir yabancı iş gücüne beş yıl oturma çalışma izni verilip, iki yıl kazanç vergisi alınmadan, yılda yaklaşık 100 bin mark kazanma imkanı tanınmıştır.

80'li yıllar sonrası Hıristiyan Birlik partilerinin (CDU/CSU) başlatmış olduğu günümüzde aşırı milliyetçi partilerin de yoğun destekleriyle "Almanya bir göçmen ülkesi değildir", "Sınırları kapatalım" "Mülteci dalgaları sınırlarımızı zorluyor", "Tekne doldu" gibi denizci sloganlarıyla yapılan siyaset sonrası yakında teknede kürek çekecek kürekçiler de kalmayacaktır.

Alman ekonomisinin yapısal değişim sorunları ve özellikle yüksek işsizliğe rağmen bilinen gerçek şudur ki Almanya'nın gelecek elli yıllık bir zaman

dilimi içerisinde yirmi beş milyon çalışan, tüketen, vergisini veren, yeni göçmenlere ihtiyaç duyacaktır.

Şimdi aradan 45 yıl geçmesine rağmen, Almanya bu kez ciddi olarak entegrasyonu, uyum sorunlarını ve her geçen gün artan yabancılara yönelik ırkçı saldırılara çözüm aramaktadır.

Almanya, başta gelip geçici gözüyle baktığı göçmenler için bugün dahi tutarlı bir uyum sağlama politikası geliştirememiştir. Yabancıların varlığının işsizliğe yol açtığı, konut sorununa neden olduğu, toplum yapısındaki uyumu bozduğu yönündeki kemikleşmiş tezler bazı siyasi çevreler tarafından her geçen gün kabul görmeye başlamıştır.

Entegrasyon amaçlarına ulaşabilmek için ihtiyaç duyulan çeşitli araçların başında vatandaşlık hakları gelmektedir. Ayrıca oradaki Türk Toplumunun kendisini siyasi olarak ifade edebilmesi gerekmektedir. Bugüne kadar Almanya'da yaşayan yabancılara sunulan politik alan yabancılar meclisi ile sınırlı kalmıştır.

Almanya'nın şimdiye kadar bir göç ülkesi olduğu gerçeğini kabul etmesi, göçmenlerin yaşadıkları birçok sorunun çözülememesinde ana unsuru teşkil etmiştir. Almanya'da yaşanan kırk yıllık göç olgusuna rağmen, göçmenlere bazı politik odaklar tarafından "misafir işçi" olarak bakılmaya devam edilmesi, yaşanan ırkçılık, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı sorunlarına temel teşkil etmektedir.

Almanya'da ayrımcılığa karşı yasa henüz çıkmış değildir. Ayrıca ayrımcılığı saptamak, yasalarla yasaklamak, entegrasyonu yaşama geçirmeye, taraflar arası toplumsal barışı sağlamaya yetmemektedir. Sorunların varlığı artık biliniyor. Almanların yabancılara dışlamaktan vazgeçmeleri yanısıra, göçmenlerinde gettolarından çıkmaları için yeni bir düşünce ve davranış devrimine gerek duyulmaktadır.

Almanya için vatandaşlık yasasındaki kısıtlı reform geç kalınan bir açılımın bilinmeyenini tanımaya, yeniyi tanımaya, yabancıyı tanımaya yönelik, yeni bir anlayışın, başlangıcıdır. 1913 yılından kalma, 86 yıllık 'kan bağı' esasına dayanan eski vatandaşlık yasasının yerine 'doğum yeri' esasını ön plana çıkaran yeni yasa, yabancılara kısmen de olsa Alman vatandaşlığına geçişlerinin kolaylaştırılması yanı sıra Almanya doğumlu yabancı gençlere sınırlı süreli çifte vatandaşlık hakkını öngörmesi, her ne kadar yabancılara ve Türklerin beklentilerinin uzağında kalmış olsa da, çok kültürlü geleneği olmayan geleneksel Alman toplum düşüncesinin terk edilme zamanı geldiğinin göstergesidir.

Yabancılara yönelik saldırılar engellenmek isteniyorsa, sadece yabancı yasasındaki değişiklik ve yeni göç yasası bu soruna çözüm getirmeyecektir. Bunun dışında çok kapsamlı bir entegrasyon konseptine de ihtiyaç vardır. Yabancılar politikası seçim kampanyalarına malzeme olduğu sürece ırkçı saldırılar devam edecektir.

Alman toplumunu şimdi zor da olsa çok kültürlü bir yeni yaşam sayfası bekliyor. Almanya'da yaşayan yabancılar artık kalıcı bir kitle oluşturdular. Al-

man toplumu göçmenlerle beraber yaşamaya, politik haklarını tanımaya alışmak zorundadır.

Almanya'da kalıcılığın en belirgin göstergesi olan ikamet süresine bakıldığı zaman orada yaşayan yabancıların yarısının on beş yıldır yerleşik olduğudur. Almanya'da yaşayan yabancıların geçirdikleri evrim, yapısal değişiklik, artık Almanya tarafından kabul edilmesi gereken somut bir olgu haline gelmiştir.

Almanya çok geçte olsa De fakto bir Göçmen ülkesidir gerçeğini kabul etmiştir.

Kaynakça

- Alfredo Maerker. **Zuwanderungspolitik in der Europaeischen Union**. In: Aus Politik und Zeitgeschichte. B 8/2001.
- ATIAD: **Almanya'daki Türk Girişimciliği**, Görünmeyen Güç, Düsseldorf.1997.
- Avrupa Birliği Ülkelerinde Çalışan Türklerin Ekonomik Gücü**: Türkiye Araştırmalar Merkezi. Essen.1998.
- Das Parlament Nr.12.17.3.2000.Einwanderer sollen die geringe Bevölkerungzahl der Industrienationen ausgleichen.
- Der Spiegel.Nr.35.1999. Der Kinder-Crash.
- Die Welt.31.07.2000. Bundesregierung vergibt erste Green Card.
- Die Weltt.30.08.2000. Innenminister der EU uneins über Zuwanderung.
- Die Woche. 24.03.2000. Das Boot wird leerer. Noch mehr Inder braucht das Land.
- Der Spiegel. 21.06.2000. Deutsche bald zweitaeltteste Bevölkerung der Welt.
- Die Zeit. 14.01.1999. Doppelt halt besser.
- Eurostat statistics in Focus. (2000). Luxembourg.
- FAZ.22.04.1997. Türken investieren lieber hier als in der Türkei.
- Focus.Nr.23.1997 Mein Boss vom Bosphoros.
- Rainer Geissler. Etnische Minderheiten in: Informationen zur poitischen Bildung-Sozialer Wandel in Deutschland 4. Quartal. Nr.269/2000.